

Gyermekvédelmi Gyámi Csoportvezető: Szöllőssy Andrea

A gyámi csoport feladatai és működése

A családjogi törvény fogalmazása szerint, „Az a kiskorú, aki nem áll szülői felügyelet alatt, gyámság alá tartozik.

Ha ezen körülmények beálltát észleli, a gyámhivatal gyámot rendel a gyermek számára.

Főszabályként a gyámságot a nevelőszülő látja el, illetve a gyermekotthon vezetője, feltéve, hogy az ideiglenesen elhelyezett, vagy pedig az átmeneti, vagy tartós nevelésbe vett gyermeket ott helyezik el.

Ha valamilyen ok miatt ezek a feltételek nem állnak fenn, akkor a gyámhivatal, - a területi gyermekvédelmi szakszolgálat részéről erre kijelölt – hivatásos gyámot rendel ki.

Milyen esetekben történik ez meg?

Ezeket az eseteket a családjogi törvény (1952. évi IV. tv.) 98. § (4). bekezdése, valamint a gyermekvédelmi törvény (1997. évi XXXI. tv.) 84. § (3). bekezdése veszi számba:

- **a gyámhivatal az ideiglenes hatállyal elhelyezett, az átmeneti vagy tartós nevelésbe vett gyermeket a szociális törvény hatálya alá tartozó fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezte el**
- **a nevelőszülő a gyámságot nem vállalta**
- **a nevelőszülő, illetve a gyermekotthon vezetője gyámul nem rendelhető**
- **a szülő hozzájárult gyermeke ismeretlen személy általi örökbefogadásához és a gyermeket a gyámhivatal a leendő örökbefogadó szülőnél helyezte el**

Olyan esetekben is hivatásos gyám kirendelése indokolt, amikor a gyámság ellátásához különleges (jogi, gazdasági, vagy pedagógiai) szakértelem szükséges.

Mik a gyám törvényben rögzített feladatai?

Olyan esetekben is hivatásos gyám kirendelése indokolt, amikor a gyámság ellátásához különleges (jogi, gazdasági, vagy pedagógiai) szakértelem szükséges.

Mik a gyám törvényben rögzített feladatai?

Ennek megválaszolásához tekintsük át a szülőnek a családjogi törvényben megfogalmazott feladatait, amely szerint a szülő a gyermek

- **gondozója**
- **vagyonkezelője**
- **törvényes képviselője**

Ehhez képest a gyermekvédelmi törvény rendelkezései alapján, gyám a gyermek

- **gondozója**
- **nevelője**
- **törvényes képviselője**
- **vagyonának kezelője**

A hivatásos gyám működésének a gerince a törvényes képviselő.

Mit is jelent ez a mindennapokban?

Elsősorban jognyilatkozatok megtételét, a gyermek helyett vagy együttesen.

Mivel a Ptk. szerint a 14 éven aluli gyermek cselekvőképtelen, tehát helyette jognyilatkozatokat a törvényes képviselője tehet.

Korlátozottan cselekvőképese az a kiskorú, aki a 14. életévét már betöltötte és nem cselekvőképtelen.

Az ő törvényes nyilatkozatainak az érvényességéhez a törvényes képviselőjének a beleegyezése, illetve az azt követő jóváhagyása szükséges.

A törvényes nyilatkozatok igen kiterjedtek és változatosak, így kimerítő felsorolásuk nem lehetséges, legfeljebb csak példázódóan.

Ilyenek az anyagi jellegű nyilatkozatok, a tanuló jogviszonnyal, annak keletkezésével megszűnésével összefüggők, a személyi okmányok beszerzésével kapcsolatosak, a jogosultságok kérelmezésével, igazolásával kapcsolatosak.

Nagyon fontos csoportját képezik a törvény előtti eljárások során történő képviselő, ezen belül ide tartoznak a szabálysértési eljárásokban, a rendőrség, bíróság előtt folyó eljárásokban történő képviselő, függetlenül attól, hogy sértetti, vagy elkövetői oldalról van-e szó.

Ilyenek továbbá az orvosi vizsgálathoz, valamint a műtéthez, egyéb beavatkozáshoz történő hozzájárulás megadása.

A gyám ezeken kívül, a törvény előírásainak megfelelően elősegíti a gyermek

- testi
- érzelmi és
- erkölcsi fejlődését,
- valamint a nevelését!

A gyermekkel közösen választják meg a gyermek életpályáját, és ehhez az átmeneti nevelésbe vett gyermek szülőjének a véleményét is figyelembe kell venni.

Gondoskodik a teljes körű ellátásról.

Ebbe a körbe tartozik bele az ellátások igénylése (ilyenek pl. a családi pótlék és az árvaellátás, vagy az iskoláztatási támogatás), valamint a folyósítás figyelemmel kísérése.

Itt érintjük a gyámi felelősség kérdését, ami a munka világában szokásos munkajogi felelősségnél szigorúbb, úgynevezett polgárjogi felelősség.

A munkajogi felelősség esetében a dolgozó csak a szándékosan, esetleg a súlyos gondatlansággal okozott kárért felel, a mi esetünkben az enyhe gondatlanságért okozottért is, tipikusan ilyen az időben meg nem igényelt ellátás, akkor, ha ennek következtében a gyermeket kár éri. Felelősségünk ilyenkor is fennáll, noha ez jogilag csak a „vétkesség lehetete”.

A törvény szövegében a vagyonkezelés szabályai közötti ...”a rendes vagyonkezelés szabályai szerint intézze az ügyeit”- imperatív kitétel utal erre.

Ez maga, a polgárjogi felelősség, mert ilyenkor a gyám felelőssége minden további bizonyítás nélkül fennáll, kivéve, ha bizonyítja, hogy az adott esetben „úgy járt, ahogy az adott helyzetben elvárható”. Azaz a Ptk. szerint érvényesen „kiment magát”.

A vagyon kezeléséről minden évben, illetve - külön gyámhivatali felszólítás alapján – esetenként számot kell adnia, a nevelésbe vétel megszűntével pedig – tipikusan a nagykorúság elérése után – végszámadást kell adnia.

A gyám tevékenységéről félévente beszámol a gyámhivatalnak.

Láttuk, hogy a döntéshez, (amelyben szakszolgálatunk javaslatot tesz, a gyámhivatal pedig dönt) miszerint hivatásos gyám, vagy nevelőszülő lássa el a gyámságot, gyakran a speciális szakértelem szükségessége a választóvonal.

Lássunk példákat!

- a gyám, a gyámhivatal jóváhagyásával tehet csak jognyilatkozatot, ha az a családi jogállásra, az ezzel kapcsolatos perindításra vonatkozik. (pl. apasági vélelmek, azok megdöntése, házasság engedélyezése, névváltoztatás stb.)

A fent említett, ellátások igénylése nem tartozik ebbe a körbe, amit ezt a törvény külön is megjegyzi!

Ebbe a körbe tartozik viszont az adóbevallás készítése, vagy az ingatlan öröklésével, értékesítésével, bérletével kapcsolatos teendők.

A gyám nem adhat nyilatkozatot a gyermek örökbefogadásához, de ha a gyámhivatal eseti gondnokként rendeli ki, akkor közreműködik az örökbefogadási, valamint az örökbe fogadhatóvá nyilvánítási eljárásokban.

Ilyenkor a gyermek képviselőjében tesz jognyilatkozatot.

A törvény előírásai szerint a hivatásos gyám, egyidejűleg legfeljebb csak 48 gyermek gyámságát láthatja el.

A gyámi csoport jelenleg nyolc főből áll, akik részben jogászok, illetve pedagógus végzettségűek.

Ők jelenleg

150 esetben gyámi feladatot

391 esetben vagyonkezelést

51 esetben eseti gondnoki teendőket látnak el.